

Innehåll

21.1	Enklare och gynnsammare bokning av STF boenden för lokalavdelningar i samband med aktiviteter med medlemmar.....	2
21.2	Billigare bokning av STF boenden för lokalavdelningar i samband med egna planerings/aktivitetsdagar	4
21.3	Ge något tillbaka till alla duktiga ideella	6
21.4	Ändringar av normstadgar för lokalavdelningar	8
21.5	Låg tröskel för att ansöka om ideella uppdrag	10
21.6	Funktionsdugliga kläder till aktivitetsledare.....	12
21.7	Frivilligarbete vid underhåll av leder och annan infrastruktur	14
21.8	Alternativa fjällområden.....	16
21.9	Båttrafik Teusajaure & Aktse.....	18
21.10	Korsord i tidningen Turist	20
21.11	Stärk lokalavdelningens inflytande i STF: förslag till stadgeändring	22
21.12	Involvera medlemmarna i etableringsarbetet.....	26
21.13	Angående fjällverksamheten i Jämtland	29
21.14	Beträffande rennäring och turistnäring i fjällen	34
21.15	Fjällstationer med delade rum.....	39
21.16	Turismens påverkan på natur och lokalsamhälle	41

21.1 Enklare och gynnsammare bokning av STF boenden för lokalavdelningar i samband med aktiviteter med medlemmar

Idag, när lokalavdelningar ska boka STF:s egna boenden för en aktivitet så bokar man med samma villkor och på samma sätt som övriga gäster. Detta gör det svårt om man som lokalavdelning först vill hinna annonsera ut en aktivitet, samt hinna få in anmälningarna. Lokalavdelningar kan inte boka ex 8 bäddar och betala för dessa om det inte blir 8 bokningar till aktiviteten. Vi kan inte heller vänta tills efter sista anmälningdatum då boendet kan bli fullbokat. Idag får lokalavdelningar som bokar boenden för en grupp på 10 personer eller fler en rabatt på 10%.

Det skulle vara enklare och mer lönsamt för lokalavdelningar (liksom för STF) att det alltid är STF boenden som används vid aktiviteter.

Därför föreslår vi:

- att lokalavdelningar ska få en större rabatt på boenden för bokning i samband med en aktivitet, och att minimi-antalet inte ska vara 10 personer utan lägre.
- att lokalavdelningar ska få större möjligheter till preliminärbokningar med längre betalfrist än privatpersoner.

Styrelsen STF Jämtland Härjedalens lokalavdelning

Linn Bäckman, BRUNFLO

Ann Stensson, ÖSTERSUND

Linda Karlsson, STOCKHOLM

Leif Engkvist, FRÖSÖN

Johan Bagge, UNDERSÅKER

Thomas Jonsson, ÅS

Per Byenfelt, ÖSTERSUND

Jens Stenman, FRÖSÖN

Britt-Marie Sjödin, ÖSTERSUND

Styrelsens svar på motion 21.1

Styrelsen håller med motionärerna om vikten av att förenkla för lokalavdelningar att arrangera aktiviteter för medlemmar på STFs boenden, och ser positivt på en genomlysning av rådande bokningsvillkor.

Precis som motionärerna skriver så finns redan idag ett avtal som ger lokalavdelningar 10% rabatt vid bokning av grupper på STFs egendrivna boenden (undantaget Kebnekaise i högsäsong). Styrelsen föreslår att detta avtal ses över efter avslutad Riksstämman och att villkoren förbättras i linje med motionärernas önskemål:

- Lokalavdelningar ges en rabatt på mer än 10% vid bokning av STFs egendrivna boenden i samband med aktiviteter för medlemmar.
- Lokalavdelningar ges möjlighet att boka in grupper med ett lägre minimiantal än 10 personer.
- Lokalavdelningar ges möjlighet att genomföra preliminärbokningar med längre betalfrist än ordinarie bokningsvillkor för grupper.

Styrelsen föreslår att specifika rabattnivåer och villkor detaljeras direkt i avtalet, med möjlighet till årlig uppdatering.

Med anledning av ovan föreslår styrelsen riksstämman att besluta:

- att motionen ska bifallas.

21.2 Billigare bokning av STF boenden för lokalavdelningar i samband med egna planerings/aktivitetsdagar

För att lokalavdelningarna runt om i landet ska bli så bra som möjligt, och få tid och möjlighet att arbeta med planering av aktiviteter, sammanhållning i styrelsen, årsplanering osv, så behöver styrelsen ofta mer tid än endast styrelsemöten. Vi har t.ex. i vår lokalavdelning planeringsdagar för kommande år på hösten. Vi bor ett dygn tillsammans där vi blandar aktiviteter och planering med god mat och skratt. Det är stora kostnader med den lilla ekonomin som lokalavdelningarna har. Om lokalavdelningarna fick ett högre rabatterat pris på konferenslokal, boende och mat på STF egna boenden så skulle de möjliggöra för fler lokalavdelningar att få till så bra verksamheter som möjligt.

Därför föreslår vi:

- att lokalavdelningar ska få 50% på boende, mat och logi samt gratis nyttja konferenslokal om sådan finns eller annat utrymme om det är möjligt för att sammanträda.

Styrelsen STF Jämtland Härjedalens lokalavdelning

Linn Bäckman, BRUNFLO

Ann Stensson, ÖSTERSUND

Linda Karlsson, STOCKHOLM

Leif Engkvist, FRÖSÖN

Johan Bagge, UNDERSÅKER

Thomas Jonsson, ÅS

Per Byenfelt, ÖSTERSUND

Jens Stenman, FRÖSÖN

Britt-Marie Sjödin, ÖSTERSUND

Styrelsens svar på motion 21.2

Styrelsen ser precis som motionärerna flera fördelar med att lokalavdelningar i högre omfattning skulle förlägga sina planerings/aktivitetsdagar på STF:s boenden. Det skulle stärka samverkan och utbyte mellan olika delar av organisationen och förhoppningsvis bidra till mer kvalitativ planeringstid och därmed bättre verksamhet.

Däremot ser vi inte att det finns förutsättningar att bifalla den föreslagna rabattnivån med 50% rabatt på boende, mat och logi samt gratis nyttjande av konferenslokal på samtliga egendrivna boenden året om.

Anledningarna till detta är flera. Styrelsen ser bland annat en utmaning i att en så pass omfattande rabatt inte skulle komma alla våra lokalavdelningar till gagn, vilket är en viktig grundsten när vi fattar den här typen av beslut. Många av våra lokalavdelningar har långa avstånd till STF:s boenden i egen regi, och skulle sannolikt ha möjlighet att nyttja den här typen av rabatt ganska sällan.

Vi behöver också titta på frågan utifrån ett gästperspektiv, likväl som ett ekonomiskt perspektiv. Merparten av våra boenden i egen drift har endast säsongsoppet under en relativt kort period på året, då vi också har ett högt tryck med många gäster ute på våra boenden. På dessa platser och under dessa perioder behöver vi vara extra restriktiva med att ge höga rabatter och istället lägga fokus på att öppna upp så mycket kapacitet som möjligt för våra gäster och säkra de intäkter som behövs för att kunna driva en fungerande verksamhet.

Istället för en fast rabattsats som gäller på samtliga boenden i egen regi, och under hela året, föreslår styrelsen att vi istället tar fram ett rabattavtal för lokalavdelningarna med paketpris på konferens som är avgränsat till specifika boenden och perioder. Med en sådan lösning kan vi fortfarande erbjuda lokalavdelningarna mötesmöjligheter till ett fördelaktigt pris, men avgränsat till perioder och boenden där vi har gott om plats och där vi har goda faciliteter för möten och konferenser. Här kan bland annat nämnas Undersvik, Storulvån, Grövelsjön och Saltoluokta.

Styrelsen föreslår att specifika rabattnivåer och villkor detaljeras i samma avtal som omnämns i motion 21.1. Utöver en rabatt på logi och mat ser styrelsen gärna att man i en kommande avtalsdiskussion särskilt försöker tillmötesgå önskemålet om gratis möteslokal i mån av tillgänglighet.

Med anledning av ovan föreslår styrelsen riksstämman att besluta:

- att motionen ska avslås.

Styrelsen föreslår även riksstämman att besluta:

- att ett rabattavtal för lokalavdelningar med paketpris på konferens ska tas fram.

21.3 Ge något tillbaka till alla duktiga ideella

Lokalavdelningarna runt om i landet sköts helt ideellt av många engagerade personer både i styrelser och med aktivitetsledare. Många lägger ner massor av tid och engagemang för att både få till en bra verksamhet i sin lokalavdelning och för att marknadsföra STF. Även om arbetet är ideellt och det är på de premisserna man tar sig an sitt uppdrag så är det aldrig fel med lite extra uppskattning, att ge något tillbaka. Om de som är ideellt engagerade i STF skulle få möjlighet att bo och upptäcka boenden runt om i Sverige så skulle de dessutom bli än bättre ambassadörer för STF genom att få större kännedom om olika boenden. Förhoppningsvis så kan vi behålla engagerade aktivitetsledare och styrelsemedlemmar lite längre.

Därför föreslår vi:

- att alla ideella styrelsemedlemmar och aktivitetsledare ska få antingen X antal gratisnätter på alla STF:s egna boenden per år alternativt halva priset på boenden. Gratisnätter eller rabatt ska vara personlig.

Styrelsen STF Jämtland Härjedalens lokalavdelning

Linn Bäckman, BRUNFLO

Ann Stensson, ÖSTERSUND

Linda Karlsson, STOCKHOLM

Leif Engkvist, FRÖSÖN

Johan Bagge, UNDERSÅKER

Thomas Jonsson, ÅS

Per Byenfelt, ÖSTERSUND

Jens Stenman, FRÖSÖN

Britt-Marie Sjödin, ÖSTERSUND

Styrelsens svar på motion 21.3

Styrelsen håller med motionärerna om att det är viktigt att visa uppskattning för all tid och energi våra ideella lägger ner i föreningen. Uppskattning visas idag på olika sätt, t ex genom en symbolisk gåva när uppdrag avslutas, genom utdelning av förtjänstmärken eller genom uppmuntrande ord i tal eller text.

Vid riksstämman 2020 beslutades om principer för ideellas ersättning i vilka det framgår att ideellt arbete inom STF, med få undantag, ska vara oavlönat. I principerna lyfts även vikten av att så långt som möjligt ha en likabehandlingsprincip mellan olika engagemangsformer. Att frånga dessa principer skulle kräva en ny utredning innan den första knappt har hunnit implementeras. Att få rabatter eller gratisnätter kopplat till att man gör en ideell insats är också kopplat till en förmån, vilket skulle innebära att alla ideella som får detta skulle behöva förmånsbeskattas. En administration som skulle kräva mycket tid och energi. Det skulle också innebära höga kostnader för STF som förening då STF:s bolag måste internfakturera föreningen för eventuella gratisnätter eller rabatter som skulle ges till förtroendevalda inom föreningsverksamheten. Det sistnämnda är ett måste utifrån redovisnings- och skatteregler.

Att ge rabatter och gratisnätter på våra boenden skulle vara väldigt trevligt och något våra ideella säkerligen skulle uppskatta men utifrån ovanstående och den komplexitet och skattemässiga utmaning det innebär att rabattera eller ge bort gratisnätter förordar styrelsen att uppskattning för ideella insatser visas på andra sätt. Detta ska inte tolkas som att styrelsen inte tycker att våra ideella är värda att uppmärksammas. Utan alla ideella krafter vore STF inte STF och styrelsen vill vara tydlig med att det är oerhört viktigt att föreningen tackar sina ideella krafter på ett bra sätt.

Styrelsen föreslår därför riksstämman att besluta:

- att motionen ska avslås.

21.4 Ändringar av normstadgar för lokalavdelningar

Vid STF:s föregående riksstämman 2022 antogs en ny ändamålsparagraf vilken i korthet innebär att

- Erbjuda berikande upplevelser
- Sprida kunskap om och väcka lust till friluftsliv, natur- och kultur
- Främja hållbart friluftsliv i Sverige.

Denna nya ändamålsparagraf medför ett behov av att uppdatera normstadgarna för STF:s lokalavdelningar så att de följer STF:s stadgar och ändamål. En sådan uppdatering av stadgarna, §§ 2 och 3, gjordes i lokalavdelning Umeregionen redan vid årsmötet 2023 och de nya stadgarna godkändes av STF:s styrelse.

Vi föreslår att riksstämman beslutar:

- att anta en ändring av normstadgar för lokalavdelningar enligt följande förslag som är identiskt med STF Umeregionens godkända stadgar.

Undis Englund, ordförande STF Umeregionen

Christer Norde, ordförande STF Skellefteå

Maud Eklöf, ordförande STF Lerum-Partille

Annika Sweden, ordförande STF Södertörn

Anders Holmgren, ordförande STF Sydvästra Skåne

Förslag till stadgeändring

Normstadgar för lokalavdelningar

Antagna vid Riksstämman 2012
uppdatering 2024-05-??

§ 2 Föreningsform

Lokalavdelningen är en **partipolitiskt och religiöst obunden** ideell förening.

Lokalavdelningen är ansluten till Svenska Turistföreningen. Avdelningen kan inom sig bilda sektioner.

§ 3 Ändamål och uppgifter

Inom ramen för STF:s mål ska lokalavdelningen **erbjudas och verka för hållbar turism och ett hållbart friluftsliv. Vi utgår från upplevelsen av natur- och kulturmiljöer i Sverige och genom vår verksamhet värnar vi värdet av dessa. få fler att upptäcka Sverige genom att erbjuda natur-, friluftsliv- och kulturupplevelser.** Det gör vi genom att:

- Erbjudas berikande upplevelser
- Sprida kunskap om och väcka lust till friluftsliv, natur- och kultur
- Främja hållbart friluftsliv i Sverige

Styrelsens svar på motion 21.4

Ändringar som görs i lokalavdelningars stadgar ska enligt normstadgarna för lokalavdelningar godkännas av STF:s styrelse. Precis som motionärerna påpekar gjorde STF Umeregionen en ändring i sina stadgar vid sitt årsmöte 2023. Ändringen godkändes därefter av STF:s styrelse.

Styrelsen anser att ändringen som STF Umeregionen gjorde harmoniserar bättre med STF:s nya ändamålsparagraf som antogs vid riksstämman 2022 och föreningens huvuduppgift. Styrelsen stödjer därmed motionärernas förslag om att ändra i första och andra paragrafen i normstadgarna för STF:s lokalavdelningar.

Från nuvarande lydelse:

§ 2 *Föreningsform*

Lokalavdelningen är en ideell förening. Lokalavdelningen är ansluten till Svenska Turistföreningen. Avdelningen kan inom sig bilda sektioner.

§ 3 *Ändamål och uppgifter*

Inom ramen för STF:s mål ska lokalavdelningen få fler att upptäcka Sverige genom att erbjuda natur- och kulturupplevelser.

Till följande lydelse:

§2 *Föreningsform*

Lokalavdelningen är en partipolitiskt och religiöst obunden ideell förening. Lokalavdelningen är ansluten till Svenska Turistföreningen. Avdelningen kan inom sig bilda sektioner.

§ 3 *Ändamål och uppgifter*

Inom ramen för STF:s mål ska lokalavdelningen erbjuda och verka för hållbar turism och ett hållbart friluftsliv. Vi utgår från upplevelsen av natur- och kulturmiljöer i Sverige och genom vår verksamhet värnar vi värdet av dessa. Det gör vi genom att:

- *Erbjuda berikande upplevelser*
- *Sprida kunskap om och väcka lust till friluftsliv, natur- och kultur*
- *Främja hållbart friluftsliv i Sverige*

Styrelsen vill också underlätta för lokalavdelningarna att göra dessa ändringar i sina stadgar vid kommande årsmöten 2025 och föreslår därför att STF:s styrelse inte behöver godkänna ändringar i stadgarna som sker utifrån beslut på riksstämman.

Med anledning av ovan föreslår styrelsen riksstämman:

- att motionen ska bifallas.
- att ändringar i normstadgarna enligt beslut på riksstämman kan beslutas om på respektive lokalavdelnings årsmöte 2025 utan godkännande av STF:s styrelse. Vill lokalavdelningen däremot inte anta ändringarna enligt ny normstadga för lokalavdelningarna ska detta godkännas av STF:s styrelse.

21.5 Låg tröskel för att ansöka om ideella uppdrag

STF har de senaste åren använt samma inköpta rekryteringssystem för ideella uppdrag som för rekrytering av anställd personal. Detta ledde till många mindre optimala situationer, främst avseende:

- Medlemmar som sökte uppdrag fick genomgå en digital ansökningsprocess som är onödigt komplex när de ville delta stugvårds- eller dagnadsuppdrag eller för att ställa upp som medlemsombud.
- De ideella rekryterare, t.ex. förtroendevalda i nomineringskommittén, hade svårt att skapa sig en uppfattning över de sökande, exempelvis angående diversitet & mångfald.
- Det sista systembyte till det aktuella rekryteringssystem medförde ytterligare konstigheter som exempelvis en funktion där sökande till årets dagnadsuppdrag uppmanades att be andra att rekommendera dem.

Utifrån min egen erfarenhet i föreningar och i arbetslivet samt som ledare för dagnadsuppdrag och tre mandatperioder inom STFs nomineringskommitté vill jag slå ett slag för att kansliet alltid tar med de ideellas perspektiv i sina beslut och utformar ansökningarna för ideella uppdrag på så sätt att tröskeln för att engagera sig ideellt, t.ex. som stugvärd, dagnadsarbetare eller inom nomineringskommittén, är så låg som möjligt.

Som tur är finns det många väldigt användarvänliga verktyg. T.ex. sådana som föreningen redan betalar för i och med att de ingår i STFs Microsoft 365 prenumeration (tänker exempelvis på "Forms").

Därför vill jag be stämman:

- att uttrycka önskemål om att använda användarvänliga verktyg för ansökan till ideella uppdrag som t.ex. stugvårds- och dagnadsuppdrag eller nästa grupp medlemsombud. Verktygen ska vara så enkla som möjligt både för den som vill söka ett ideellt uppdrag och för de som engagerar sig i nomineringskommittén och vill kunna bilda sig en uppfattning om de inkomna kandidaterna som helhet.

Richard Scharff, ÄLVKARLEBY

Styrelsens svar på motion 21.5

Styrelsen delar motionärens mening angående vikten av att ha effektiva rutiner för att underlätta ansökningsprocessen för ideella uppdrag inom STF. En smidig ansökningsprocess är viktig för att göra det lockande och tillgängligt för fler att engagera sig ideellt. För att uppnå STF:s visionära målbild 2030 kommer vi behöva öka antalet ideellt engagerade, vilket kräver att vi skapar goda förutsättningar för detta.

STF befinner sig i en intensiv fas där vi implementerar och förbättra flera olika system som syftar till att effektivisera organisationens många processer. Ett av dessa är ett nytt rekryteringssystem som nyligen införts. Det testades först av vår fjällstugeorganisation i samband med ansökningsprocessen för stugvårdsuppdrag.

Ett nytt system behöver trimmas in vilket innebär en inledande period av anpassning och lärande där vi identifierar vad som fungerar, vad som fungerar mindre bra och gör eventuella anpassningar. En anpassning som nyligen har utförts handlar om ett av de exempel som motionären beskriver, nämligen insamlandet av referenser i samband med ideella uppdrag. Detta har nu tagits bort. STF kommer fortsätta utvärdera systemet och göra anpassningar som förbättrar ansökningsprocessen för ideella uppdrag.

Styrelsen strävar efter att implementera system som kan nyttjas av flera delar av STF:s verksamhet, vilket både är kostnads- och resurseffektivt. Ambitionen är alltid att förenkla processerna både för de som är intresserade av att engagera sig ideellt och de som hanterar dessa uppdrag, såsom nomineringskommittén som behandlar ett stort antal ansökningar. Dessutom har IT-säkerhet blivit alltmer avgörande, särskilt när det gäller hantering av personuppgifter. Det är därför av yttersta vikt att vi håller våra system sammanhållna och arbetar med lösningar som uppfyller våra höga krav på säkerhet. Ibland gör det att de verktyg som motionären föreslår inte är lämpliga att använda.

Med anledning av ovan föreslår styrelsen riksstämman att besluta:

- att motionen ska anses vara besvarad.

21.6 Funktionsdugliga kläder till aktivitetsledare

Alla som arbetar på STF:s fjällstationer och fjällstugor får tillgång till funktionskläder med logotyp vilket är fantastiskt bra. Några som träffar våra medlemmar, ofta utomhus, är våra aktivitetsledare, men dom får i dagsläget inte tillgång till profilkläder.

Om aktivitetsledarna skulle ha enhetliga kläder så skulle det även bli tydligare i en grupp vem/vilka som är ledare. Det skapar en trygghet för deltagaren när den kommer till en aktivitet och det syns direkt vem ledaren/guiden är. Det ser dessutom proffsigt ut och proffsighet inger trygghet. Idag är ledarna alltid olika klädda i sina privata kläder.

Därför föreslår vi:

- att alla lokalavdelningar ska få möjligheten att köpa in funktionskläder med STF:s logga på till kraftigt rabatterat pris till sina aktivitetsledare.

Styrelsen STF Jämtland Härjedalens lokalavdelning

Linn Bäckman, BRUNFLO

Ann Stensson, ÖSTERSUND

Linda Karlsson, STOCKHOLM

Leif Engkvist, FRÖSÖN

Johan Bagge, UNDERSÅKER

Thomas Jonsson, ÅS

Per Byenfelt, ÖSTERSUND

Jens Stenman, FRÖSÖN

Britt-Marie Sjödin, ÖSTERSUND

Styrelsens svar på motion 21.6

Styrelsen instämmer med motionärerna om att profilkläder som visar vilken organisation personen representerar och som tydliggör vem som är ledare är bra och skapar trygghet för deltagare på lokala aktiviteter och arrangemang. Det kan också bidra till en känsla av tillhörighet och stolthet i ledargruppen.

Motionärerna menar vidare att lokalavdelningarna och därmed aktivitetsledare idag inte har tillgång till profilkläder och profilmaterial. Styrelsen är av en annan uppfattning. Sedan ett antal år finns en webbshop som alla i lokalavdelningarnas styrelser kommer in i via STF:s intranät. I shopen finns såväl profilprylar som kläder med STF:s logotyp på. Bland annat finns kepsar, mössor, västar, tröjor, jackor och flaggor som mycket väl kan användas för det syfte motionärerna föreslår, som till exempel att skapa tydlighet kring vem som är ledare. Priserna i shopen motsvarar i stort sett inköspriser. Syftet är inte att STF ska tjäna pengar på shopen, utan snarare subventioneras ibland vissa varor.

Motionärerna föreslår vidare att lokalavdelningarna ska erbjudas profilkläder i funktionsmaterial till kraftigt rabatterade priser. I shopen finns idag inga funktionskläder av den typ som motionärerna troligen åsyftar. Styrelsens uppfattning är dock att det inte heller varit någon större efterfrågan från lokalavdelningarna på sådana kläder, men detta kan givetvis varieras från lokalavdelning till lokalavdelning.

Motionärernas tanke är god men funktionsplagg i bra kvalitet är dyra och STF har många ideellt aktiva som i olika sammanhang representerar föreningen. Sammanlagt har STF drygt 1200 aktiva ideella uppdrag om året. Att kunna erbjuda kraftigt rabatterade funktionsplagg till alla våra ideella skulle medföra en stor kostnad för STF (troligen miljonbelopp). En möjlighet är att hitta en leverantör av friluftskläder som är villig att ge STF en kraftig rabatt men om detta är görbart vet vi i dagsläget inte. Inte heller vad ett sådant avtal skulle kräva för motprestation från STF:s sida. Till detta tillkommer komplexa frågor som vem som ska erbjudas rabatterade kläder. Enbart vissa uppdrag? Krävs någon motprestation?

Lokalavdelningarna är egna föreningar med eget organisationsnummer och egen ekonomi. Således finns möjlighet för lokalavdelningarna att själva subventionera kläder för sina ideella ledare, en möjlighet som inte ges för de ideella som inte är direkt kopplade till en lokalavdelning. Styrelsen uppmuntrar lokalavdelningar som har god ekonomi att köpa in profilkläder till sina aktivitetsledare som de kan låna under sitt uppdrag. Styrelsen vill också undersöka möjligheten till ett utökat sortiment i webbshopen med prisvärda funktionsplagg för att tillmötesgå motionärernas önskemål. Att kraftigt rabattera funktionskläder enligt motionärernas förslag anser styrelsen medför allt för stora kostnader för moderföreningen.

Med anledning av ovan föreslår styrelsen riksstämman:

- att motionen ska avslås.
- att ge i uppdrag till styrelsen att se över möjligheten att utöka sortimentet i STF:s interna webbshop med prisvärda funktionskläder.

21.7 Frivilligarbete vid underhåll av leder och annan infrastruktur

Det har blivit tydligt att den politiska viljan skiftar vad gäller underhåll av leder rastplatser mm men tyvärr kan naturen inte vänta på kommande mandatperioder utan ett system som säkerställer långsiktighet i vård och utveckling av våra leder och naturområden måste till.

Undertecknad initierade för runt 15 år sedan arbetet med att underhålla STF:s fjällstugor med hjälp av frivilliga krafter. Tack vare fantastiskt engagemang från våra medlemmar har denna verksamhet utvecklats till en väl fungerande organisation, som utfört arbeten som STF aldrig hade haft ekonomiska resurser att genomföra med traditionellt köpta tjänster. Denna princip skulle kunna vidgas till att omfatta leder, rastplatser mm och STF:s modell skulle kunna tjäna som mall för utvecklandet av liknande tjänster inom naturvården. Frivilliga skulle då kunna genomföra montering av spänger, reparera rastplatser, sätta upp skyltar mm medan ansvariga myndigheter skulle svara för anskaffning av material och transport till platserna för respektive projekt. På detta sätt skulle mångfald större resultat kunna åstadkommas till samma budget.

STF:s modell visar tydligt att detta arbetssätt fungerar väl och att det går relativt snabbt att sätta upp en första organisation med engagerade frivilliga. Detta skulle dock kunna bli ett stort och omfattande arbete, så för att utreda möjligheter och metoder behövs troligen ett försök i begränsad skala.

För att kunna börja bygga en ny och hållbar modell för underhåll av leder och naturområden föreslår jag:

- att en förfrågan görs hos engagerade i STF dugnadsarbete om att delta i ett pilotprojekt av detta slag.
- att STF tar kontakt med Naturvårdsverket och Länsstyrelse för att genomföra ett pilotprojekt på en utvald led och med ett par tydliga uppgifter, till exempel reparation av spänger.

Gösta Westin, NACKA

Styrelsens svar på motion 21.7

Styrelsen instämmer med motionären om behovet av ökade resurser för vård och utveckling av leder och naturområden, och delar oron över konsekvenserna av regeringens nedskärningar i naturvårdsbudgeten. Under hösten 2023 reagerade STF kraftigt på de minskade anslagen som presenterades i statsbudgeten. Som en del av vårt protestarbete publicerades ett öppet brev till miljöministern, vilket samlade in 64 711 underskrifter som krävde stopp för nedskärningarna.

Vi är djupt tacksamma – och glada och stolta - för det engagemang som ideella krafter visar inom STF. Detta engagemang möjliggör bland annat underhåll och utveckling av våra fjällstugor. Förutom att vi ser att det är viktigt för våra medlemmar att försöka påverka i frågan om ökade anslag för underhåll av leder och naturområden, ser vi även ett intresse från STFs medlemmar att vara med och göra mer konkreta insatser.

Under 2023 påbörjades ett arbete för att möjliggöra för fler att engagera sig genom STF för att uppnå vår visionära målbild om att göra skillnad för fler oftare, tillgängliggöra hela Sverige året om och vara drivande i den hållbara omställningen av turism och friluftsliv. En del av detta engagemang har riktats mot ett samarbete med Väst kuststiftelsen i syfte att utföra ledunderhåll och rusta friluftsanordningar i Svartedalens naturreservat. Arbetet kommer att ske under vår och höst 2024. Detta pilotprojekt syftar till att utvärdera möjligheterna att med hjälp av ideella krafter bidra till upprustning av vandringsleder och friluftsanordningar. Vi hoppas kunna utvidga den här typen av verksamhet till fler platser i landet i samarbete med andra ledförvaltare och söker aktivt efter externa bidrag för att kunna bygga upp denna typ av verksamhet.

STF har värdefulla erfarenheter från arbetet med ideella insatser vid våra fjällstugor och även genom STFs lokalavdelningar som har erfarenhet av att underhålla och rusta leder lokalt. Att utföra uppdrag som inte enbart gäller våra egna anläggningar kräver samarbete med andra aktörer och innebär att vi måste ta hänsyn till olika regelverk, kollektivavtal och upphandlingsregler som våra samarbetspartners omfattas av.

Styrelsen uppfattar att det projekt som just nu genomförs tillsammans med Väst kuststiftelsen ligger helt i linje med det motionären föreslår. Intresset från STFs medlemmar att tillsammans göra en konkret, praktisk och proaktiv insats för medlems- och samhällsnytta i Svartedalen har visat sig vara stort, och det är STFs ambition att liknande verksamhet i framtiden ska möjliggöras på långt fler håll i landet i samarbete med andra ledförvaltare.

Med anledning av ovan föreslår styrelsen riksstämman att besluta:

- att motionen ska anses vara besvarad.

21.8 Alternativa fjällområden

Med anledning av konflikten med samerna vad gäller området kring Storulvån, Blåhammaren och Sylarna föreslår jag:

- att alternativa fjällområden lyfts fram i marknadsföringen så som Ammarnäs-Hemavan; Kittelfjäll-Klimpfjäll-Saxnäsgården, förutsatt att det finns vindskydd mellan fjällstationerna; Vålådalen-Anaris-Arådalen-Höglekardalen-Anaris-Vålådalen; Tännäskröket-Skarvruet; Tännaldalen-Bruksvallarna.

Olof Philipson, TÄBY

Styrelsens svar på motion 21.8

Styrelsen tackar för bra förslag till alternativa fjällområden och håller med motionären om att frågan är viktig. Föreningen har redan ett stort fokus på att kommunicera och marknadsföra andra områden i fjällen. Vi har under flera år aktivt valt att inte marknadsföra de mest populära fjällederna under de mest besökta perioderna. Detta inkluderar t ex Jämtlandstriangeln och som en del av detta valde vi att ta bort Jämtlandstriangeln som en av STF:s utvalda Signaturleder. Vi lyfter även fram vår besökskalender som hjälper gäster att hitta alternativa områden och perioder för en lugnare fjällupplevelse. Vi har också tagit fram alternativa etapper som inte går via den stängda Gåsen Fjällstuga. Det arbete som motionären föreslår är med andra ord påbörjat och är ett stort fokus för medarbetare som arbetar med kommunikation och marknadsföring. Just nu pågår arbete med att ta fram ytterligare alternativ att lyfta i våra olika kommunikationskanaler.

Av de förslag på alternativa fjällområden som motionären lämnat finns sträckan "Ammarnäs-Hemavan" redan beskriven på vår webbplats och detta är även en STF:s Signaturleder som därmed kommuniceras aktivt. Övriga leder finns inte beskrivna i våra kanaler idag men vi har börjat titta på om de kan vara alternativ. Styrelsen uppskattar att motionären har kommit med konkreta förslag på ledsträckningar men önskar att bedömningen om exakt vilka leder och etapper vi ska marknadsföra får göras av de tjänstemän som arbetar med dessa sakfrågor. På så sätt kan vi säkerställa att de ledbeskrivningar som lyfts fram på STF:s webb och i andra kanaler håller samma standard. Styrelsen tycker dock att andemeningen i motionen är angelägen och föreslår därför ett nytt yrkande.

Med anledning av ovan föreslår styrelsen riksstämman att besluta:

- att motionen ska anses vara besvarad.

Styrelsen föreslår även riksstämman att besluta:

- att ytterligare alternativa fjällområden ska lyftas fram i STF:s marknadsföring och att generalsekreteraren får i uppdrag att göra en översyn över vilka leder och sträckningar som kan vara lämpliga för detta.

21.9 Båttrafik Teusajaure & Aktse

Föreningen har under de senaste åren skött motorbåtstrafiken längs Kungsleden vid två stugplatser, Teusajaure och Aktse. Det handlar vid båda ställen om en liten båt som kan ta omkring fem passagerare. Dessutom finns roddbåtar som erbjuder vandrare att ta sig över på ett flexibelt sätt för egen maskin - en helt magnifik upplevelse!

I en förstudie visade dagnadsarbetare 2022 att det skulle vara klimatsmart & lönsamt att ställa om motorbåtstrafiken i Teusajaure från fossila bränslen till drift med egenproducerad solel. Tack vare diverse bidrag och rikliga möjligheter till partnerskap förespråkar slutrapporten en sådan omställning i Teusajaure. En lågt hängande frukt som dessutom är mycket synlig för medlemmar och gäster.

Ett oväntat problem som dök upp i samband med arbetet och förankring av resultat inom STF var att föreningen verkar sakna ett beslut att STF ska fortsätta sköta båttrafiken. I och med att detta har blivit en bromskloss i frågan om energiomställning som är nödvändigt för att uppnå våra egna hållbarhetsambitioner vill vi att ett beslut fattas om att fortsätta motorbåtstrafiken på Teusajaure och vid Aktse eller att överge den inkomstkällan till andra eventuella intressenter. Först när ett sådant beslut är på plats kan föreningen vidareutveckla och hållbarhetsanpassa motorbåtstrafiken.

Jag vill gärna att stämman uppdra styrelsen:

- att fatta ett beslut om att antingen fortsätta med motorbåtstrafiken vid våra stugplatser Teusajaure och Aktse, att överlåta den till andra eventuella intressenter eller att avveckla den. (Förtydligande: Beslutet behöver inte handla om övergång till eldrift utan vi vill bara att föreningen har ett grundläggande beslut om motorbåtstrafikens framtid i STF:s egna regi.)

Richard Scharff, ÄLVKARLEBY

Styrelsens svar på motion 21.9

Vi delar motionärens syn på att STF ska ha ett grundläggande ställningstagande när det gäller båttrafik. Och det grundläggande ställningstagandet finns. Utmaningen ligger i möjligheten att verkställa detta på alla platser. Vårt ställningstagande sedan ett antal år tillbaka är att båttrafiken helst ska skötas av lokala entreprenörer och att STF inte ska vara ansvarig för båttrafik. Skälen till detta är flera. Dels vill vi som organisation möjliggöra för lokala entreprenörer, dels är det en utmaning för oss att rekrytera stugvärdar/båtförare till de platser där vi har båttrafik.

Just verkställandet av vårt ställningstagande är ibland en utmaning. Helt enkelt för att det på en del platser saknas lokala entreprenörer. Om STF upphör med båttrafiken utan att det finns en annan lösning är det vandrarna som blir lidande. Vid både Aktse och Teusajaure finns det roddbåtsleder och för dessa ansvarar Länsstyrelsen. För framkomligheten behövs dock även motorbåtstrafik för att samtliga vandrare ska kunna ta sig över. Det handlar framförallt om två anledningar:

- Väder kan innebära sjöförhållanden som gör det riskfyllt att ro över.
- Volymen vandrare på Kungsleden gör att ett alternativ med enbart roddbåtar är långt ifrån tillräckligt i kapacitet för att besökare ska ta sig fram.

Längre tillbaka i tiden sköttes båtöverfarterna av lokala entreprenörer på bägge platserna. Idag finns ingen lokal entreprenör vid Teusajaure, medan det vid Aktse finns lokal båtförare som varierande mellan säsonger tar hand om större eller mindre del av körningarna. STF täcker där upp vid de dagar båttransport inte finns lokalt. På bägge platserna började STF köra båt för att alternativ inte finns.

När det gäller frågan om omställning av motorbåtstrafiken vid Teusajaure från fossila bränslen till egenproducerad el via solceller så finns den med i STF:s diskussioner om var vi ska investera våra resurser för att nå våra klimatmål. Vi har en rad insatser som behöver göras för att vi ska nå våra klimatmål och det görs löpande bedömningar utifrån flera olika perspektiv för att bestämma vilka insatser som ska prioriteras och i vilken ordning. Här finns omställningen av motorbåtstrafiken med på listan över olika tänkbara insatser. Om motorbåtstrafiken skulle överlåtas till lokal entreprenör så är sannolikheten stor att de skulle ta över vår infrastruktur - båtar, motorer, solceller etc - så även om vi gör investeringen och sen överlåter så skulle klimatvinsten finnas kvar.

Med anledning av ovan föreslår styrelsen riksstämman att besluta:

- att motionen ska anses vara besvarad.

21.10 **Korsord i tidningen Turist**

Hej, tidningen Turist är verkligen toppenbra!

Jag har ett förslag för att ytterligare fördjupa läsarnas kunskap och insikter inom natur, kultur och friluftsliv nämligen:

- att lägga in ett korsord med tema enligt ovan.

Göran Eklöf, DALSJÖFORS

Styrelsens svar på motion 21.10

Tack för den positiva återkopplingen gällande tidningen Turist. Vår medlemstidning spelar en viktig roll inom STF och är mycket uppskattad bland våra medlemmar.

Relationen mellan STF och tidningen Turist regleras i ett särskilt styrdokument (ett s k ägardirektiv). Utgångspunkten är att tidningen ska bygga på STF:s värdegrund och uppdrag, men i övrigt verka självständigt utifrån journalistiska principer med chefredaktören som ansvarig utgivare. Tidningens trovärdighet bygger på att den gör egna bedömningar utifrån läsarnas perspektiv.

Under 2023 gjordes en större utredning av tidningen Turist där en rad olika frågeställningar hanterades. Inget i utredningen pekade på att det finns skäl att förändra relationen mellan föreningen och tidningen. Detta innebär att tidningen Turist fortsatt ges ut som en självständig tidning utifrån journalistiska principer med chefredaktören som ansvarig utgivare. Utredningen pekade på en del otydligheter i ägardirektivet och under våren 2024 pågår ett arbete med att förtydliga detta. För att värna tidningens oberoende är det dock viktigt att ägardirektivet inte blir för detaljerat.

Styrelsen håller med motionären om att korsord kan vara ett utmärkt sätt att sprida kunskap om natur, kultur och friluftsliv. Det behöver dock vägas in i ett helhetsperspektiv utifrån läsarintresse, budget etc. Med anledning av tidningens självständiga ställning önskar styrelsen därför att frågan om korsord lämnas till chefredaktör tillika ansvarig utgivare att besluta om. Däremot kan ju riksstämman skicka en hälsning och tala om att det vore trevligt med korsord i tidningen.

Med anledning av ovan föreslår styrelsen riksstämman att besluta:

- att motionen skall anses vara besvarad.

21.11 Stärk lokalavdelningens inflytande i STF: förslag till stadgeändring

Bakgrund

STF är en ideell, demokratisk förening där högsta beslutande organ är riksstämman där de 59 medlemsombuden och medlemmarna i styrelsen har vardera en röst.

STF består förutom av andra centrala delar, också av ca 65 lokalavdelningar som drivs av ca 1 000 ideellt arbetande medlemmar. Många medlemmar i STF är också medlemmar i en lokalavdelning. Lokalavdelningarna har en viktig roll inom STF, där finns sannolikt de mest aktiva medlemmarna.

Lokalavdelningarna drivs av ideellt engagerade medlemmar. Det är eldsjälar som ligger bakom både styrelsearbetet och programutbudet. Varje lokalavdelning sätter ihop sitt eget program. Många lokalavdelningar är också med och påverkar och skapar opinion i lokala frågor som rör natur, kultur, friluftsliv och hållbar turism. Närområdet är verksamhetsområdet. I vårt fall bl a Jämtlandsfjällen.

Fallet Jämtlandsfjällen

STFs avtal om markarrende för fjällstationer och fjällstugor i Jämtlandsfjällen löpte ut 2023. Enligt mediauppgifter påbörjades förhandlingar redan 2021. Istället för att förhandla med den avtalande parten staten om ett nytt avtal (via Länsstyrelsen) valde man att endast förhandla med samebyarna där utfallet blev som de flesta känner till: stängning av en fjällstuga (Gåsen) och stor nedskärning av verksamheten vid fjällstationerna Helags, Sylarna och Blåhammaren. Historiskt har dessa avtal förhandlats med staten.

I Jämtland/Härjedalen har STF över 7000 medlemmar och en mycket aktiv lokalföring (STF Jämtland-Härjedalen) med över 700 medlemmar, Jämtland är således en stark del av föreningen.

Lokalavdelningen har vare sig informerats eller engagerats i den process som lett till den största förändringen (nedskärningarna) av det rörliga friluftslivet och fjällturismen i STF:s historia? Istället har hela processen utmärkts av stort hemlighetsmakeri fram till pressrelease för innehållet i överenskommelsen med samebyarna. Detta är djupt olyckligt i en demokratisk förening. Styrelsen har förvisso mandat att genom riksstämman driva verksamheten. Inte desto mindre hade det varit rimligt om processen förankrats hos lokalavdelningen. Förhandlingar under två år, men ingen information till lokalavdelningen som har verksamhet i det aktuella området!

Bara några veckor efter att ovanstående beslut tillkännagavs står det att läsa i tidningarna att grävmaskiner är på väg till Blåhammarens fjällstation för att börja riva delar av denna. Intet visste lokalavdelningen om detta. Reaktionerna bland medlemmarna lät inte vänta på sig. Och vart vänder de sig med sina frågor? Till oss i ledningen för lokalavdelningen.

Det är av yttersta vikt att de som sitter i STF ledning informerar lokalavdelningen om vad som sker i våra anläggningar. Om så inte görs kan vi inte svara eller vara

förberedda på medlemmarnas reaktioner, vilket urholkar förtroendet för den lokala organisationen samt STF i stort. Lokalavdelningen besitter lokal kunskap och kännedom och har ett stort kontaktnät inom och utanför organisationen. Det är märkligt att denna resurs inte används. Entusiasmen att arbeta vidare påverkas.

Jag vill stärka lokalavdelningarnas inflytande i STF. Jag kräver att STF engagerar lokalavdelningen i beslut och frågor som rör lokalavdelningens verksamhetsområde. Detta bör utvecklas och skrivas in i STF:s riktlinjer samt uttryckas i STF:s stadgar. Jag menar samtidigt att STF genom förslaget blir en starkare och mer hållbar organisation. Stockholmsfixering är inget som uppskattas i Norrland!

Därför föreslår jag:

- att följande skrivs in i stadgarna: ”STF centralt ska engagera lokalavdelningen i frågor som rör lokalavdelningens verksamhetsområde”.

Johan Bagge, UNDERSÅKER, suppleant i lokalavdelning STF Jämtland-Härjedalen

Bilaga 1

Ur STF:s stadgar:

Paragraf 3 – Organisation

För STF:s centrala verksamhet finns ett kansli under ledning av en generalsekreterare. För därtill lämpad verksamhet kan aktiebolag under ledning av en verkställande direktör bildas. För lokal verksamhet bildas lokalavdelningar. Medlem i STF kan efter anmälan bli medlem i en eller flera lokalavdelningar. Bildande av lokalavdelning, dess verksamhetsområde och stadgar ska underställas STF:s styrelse för godkännande

Ur STF:s riktlinjer:

Svenska Turistföreningen (STF) har till ändamål att främja medlemmarnas intresse av och möjligheter till natur- och kulturturism i Sverige. (§1 Ändamål och uppgifter)

Lokalavdelningarna och andra intresseföreningar inom STF

Lokalavdelningarna och andra intresseföreningar inom STF (t.ex. stugvärdsföreningen) kan bevaka turism-, friluft-, natur- och kulturfrågor inom sina områden, följa den lokala och regionala planeringen, bedöma behovet av insatser, agera i mediala sammanhang (traditionell eller sociala media), ordna utflykter till hotade områden för att på den vägen väcka intresse och opinion, göra framställningar eller överklaga hos kommuner, regioner eller länsstyrelser i fråga om områdesbestämmelser, planer och tillstånd. Kansliet ska alltid kontaktas när en lokalavdelning eller intresseförening inom STF ser att en fråga som väckts kräver nationell påverkan eller står i konflikt med andra delar i Riktlinjerna. På samma sätt ska kansliet alltid ge lokalavdelningar och andra intresseföreningar inom STF stöd när en lokal fråga väckts som kräver nationell påverkan.

Styrelsens svar på motion 21.11

Lokalavdelningarna är en oerhört viktig del i STF:s verksamhet och självklart ska STF från centralt håll alltid sträva efter att involvera lokalavdelningarna och se dem som den viktiga resurs de är.

Vår organisation bedriver en bred och varierande verksamhet över hela landet. Vi har allt från aktiviteter som bedrivs av helt ideella krafter till boendeverksamhet som drivs genom föreningens aktiebolag både i egen drift och genom samarbetsavtal med anslutna boenden. Som styrelse strävar vi alltid efter att väga in alla dessa olika perspektiv för att kunna fatta bra beslut för STF som helhet. Till vår hjälp har vi riktlinjer och styrdokument antagna av riksstämman. Just markarrendefrågor är normalt sett en rent operativ fråga som hanteras och verkställs inom ramen för den beslutsordning som finns inom STF:s tjänstemanna- och driftsorganisation. I fallet med den aktuella markupplåtelsen i Jämtland valde styrelse och ledning att istället hantera frågan på styrelsenivå med tanke på dess omfattning och påverkan på föreningen och dess medlemmar.

Styrelsen har förståelse för den känsla motionären ger uttryck för och det finns anledning att utvärdera omfattningen av informationen till lokalavdelningen. Styrelsen håller dock inte med motionären om bilden av att ingen kommunikation skett. STF:s GS/VD hade i ett tidigt skede i processen möte med representanter för lokalavdelningen och den information som löpande lagts upp på intranätet har funnits tillgänglig för lokalavdelningen. Där har det t ex funnits svar på de vanligaste frågorna, information om processen och varför STF fört dialog direkt med samebyarna och inte enbart med länsstyrelsen. Inför och efter presskonferensen den 31 augusti har särskilda insatser lagts på kommunikation med lokalavdelningen och dess medlemmar. Vi förstår att motionären inte tycker att detta har räckt, men i detta sammanhang har vi behövt beakta frågans känslighet och komplexitet.

Styrelsen har den största respekt för att frågan om förändringarna i fjällverksamheten i Jämtland är en viktig och stor fråga lokalt, men det är också en fråga som berör många andra. Tillgängligheten till detta fjällområde är av nationellt intresse och påverkar många av STF:s medlemmar, frågan rör en väsentlig del av STF:s affärsmässiga verksamhet och hanteringen av frågan i Jämtland skulle kunna få påverkan på STF:s övriga markupplåtelse i resten av fjällkedjan. Samtidigt som det är en viktig fråga lokalt har det med andra ord även varit en väldigt central fråga av såväl operativ som strategisk karaktär. Styrelsen vill också betona att i den förhandlingsgrupp som styrelsen tillsatt har det ingått personer med stor lokalkännedom, varav en bosatt i Jämtland, just för att värna det lokala perspektivet.

Motionären kräver att STF engagerar lokalavdelningen i beslut och frågor som rör lokalavdelningens verksamhetsområde. Den stora frågan här är kanske vad som avses med ordet verksamhetsområde. Det är styrelsens mening att det som avses i paragraf 3 i STF:s stadgar är det geografiska upptagningsområdet som tillskrivs en specifik lokalavdelning. Det avser inte all verksamhet som STF bedriver i det geografiska området. Styrelsen bedömer att vi i grunden har en tydlig rollfördelning som reglerar

förhållandet mellan STFs centrala verksamhet och lokalavdelningarna och ställer sig därför inte bakom förslaget att göra en förändring i stadgarna.

Med anledning av ovan föreslår styrelsen riksstämman att besluta:

- att motionen ska avslås.

21.12 Involvera medlemmarna i etableringsarbetet

STFs etableringar har traditionellt varit ett ärende för STFs tjänstemän och ledningsgrupp men det är till sist STFs medlemmar och övriga gäster som ”bestämmer” var vi bör finnas, genom sina besök. Idag saknas en diskussion om i vilka områden vi bör vara bättre representerade och var vi kanske inte har så höga önskemål. Etableringsstrategin bör utvecklas med system där medlemmarna kan ställa frågor och önskemål om var STF bör finnas. Både som konkreta tips om platser och anläggningar men också på ett mer övergripande plan; ska STF enbart vara på resmål eller längs vägarna, ska STF finnas i städerna etc etc. Denna typ av frågor borde diskuteras av arbetsgrupper med t.ex. medlemsombuden och ligga till grund för STFs långsiktiga strategier. Var vill medlemmarna att STF ska finnas?

För att skapa större dynamik i arbetet med var och hur STF ska verka ute i landet förslår jag:

- att STF inrättar arbetsgrupper bland medlemsombuden som löpande diskuterar frågan och ger rekommendationer för fortsatt arbete med att finna nya resmål för medlemmarna.
- att STF inrättar en tipslåda på hemsidan dit medlemmar kan skicka in tips om anläggningar och områden kan vara intressanta resmål att verka på.

Gösta Westin, NACKA

Styrelsens svar på motion 21.12

Styrelsen vill inleda med att vi delar motionärens syn på vikten av att det förs dialog inom STF gällande var i landet vi ska finnas. Just frågan om var i landet STF ska ha närvaro var en återkommande fråga i flera av de aktiviteter som genomfördes inom ramen för "framtidensarbete" som pågick under 2021. Ett arbete som utmynnade i ett förslag till stämman 2022 om en ny visionär målbild för STF. Ett av de tre övergripande målen i den visionära målbilden säger att vi ska vara verksamma i hela Sverige, året om. Där har vi fått en tydlig indikation på att vi t ex inte ska vara en organisation som fokuserar på en specifik del av Sverige. Ett av de andra övergripande målen säger att vi ska göra skillnad för fler och det innebär att vårt utbud ska locka fler medlemmar, inte enbart de som är medlemmar idag.

Alla är självklart välkomna att föreslå boenden och områden och vi tar emot sådana förslag löpande. Ofta kommer de direkt till våra regionansvariga som finns presenterade med namn och kontaktuppgifter på webben. Men det dyker också upp tips som skickas till vår medlemservice. Inflödet av tips går säkert att förbättra, men det är styrelsens mening att det är en operativ fråga där tjänstemannaorganisationen bäst kan bedöma vilket sätt som är mest effektivt.

När det gäller våra anslutna boenden, såväl som de vi driver i egen regi, arbetar STF idag utifrån ett väl inarbetat ramverk. Det handlar bland annat om hållbarhet, närheten till natur och kultur, det personliga värdskapet, kunskap och den fysiska såväl som den sociala miljön. Sedan 2021 har STF tecknat över 70 nya samarbetsavtal med boenden över hela landet. Förutom att säkerställa att de uppfyller kriterierna i ramverket, finns det flertalet andra aspekter att ta i beaktande. Kompletterar boendet det befintliga utbudet i området, är det ett stabilt ägarskap, delar man STF:s värdegrund, stärker det vårt varumärke, skapar vi ömsesidigt värde till varandra etc?

Styrelsen har under de senaste åren upplevt att det finns olika uppfattningar rörande medlemsombudens roll och att förväntansbilden kring vad man som medlemsombud ska göra är olika från ombud till ombud. Till årets riksstämma har styrelsen därför lagt fram ett förslag om en uppdatering av medlemsombudens uppdragsbeskrivning. Där har ord som arbetsgrupp tagits bort eftersom just arbetsgrupper varit en bidragande orsak till delar av den upplevda otydligheten. Det är viktigt att vi har en tydlig rollfördelning inom STF och att vi gör skillnad på strategiska beslut och operativt arbete. Styrelsen ser att medlemsombudens främsta roll är att utgöra riksstämma och fatta beslut på riksstämman. Mellan riksstämmorna kan medlemsombuden utgöra olika typer av referensgrupper som ger inspel till styrelsen. Inspel som styrelsen kan använda till sitt beslutsfattande eller som underlag för propositioner till stämman. Mellan stämmorna är det dock styrelsen som ansvarar för förvaltningen av föreningen. Att tillsätta arbetsgrupper som ska arbeta löpande och dessutom komma med rekommendationer riskerar att göra rollfördelningen i organisationen otydlig.

För att kunna göra rekommendationer kring etableringar krävs det att man går igenom en rad olika frågeställningar. Särskilt om det handlar om etableringar av boenden som STF ska driva i egen regi. Det handlar om logistik och infrastruktur, STF:s ekonomi, platsens marknadspotential, konkurrens och en rad andra parametrar. Dessa frågor spelar en viktig roll i etableringsarbetet och styrelsen bedömer att den typen av frågeställningar bäst lämpar sig för tjänstemannaorganisationen att utreda.

Däremot ser styrelsen att frågan om etableringar och olika geografiska områden skulle vara mycket intressant och nyttig att göra som en workshop tillsammans med medlemsombuden för att få in inspel och idéer på ett övergripande plan kring hur vi ska arbeta för att nå STF:s visionära målbild.

Med anledning av ovan föreslår styrelsen riksstämman att besluta:

- att motionen ska avslås.

21.13 **Angående fjällverksamheten i Jämtland**

Mitt namn är Karin Lindstedt. Jag är medlem i Svenska turistföreningen (STF) och föreningen Fjällstugvärdarna. Jag har vandrat veckoturer i Jämtlandsfjällen i ca 12 år och besökt Gåsens stugplats (Gåsen) varje gång. Sedan 2004 är jag aktiv stugvärd och har varit stugvärd 16 perioder, mestadels på vintern i Jämtland. Jag har varit stugvärd i alla stugor i Jämtland bl.a. på Gåsen två perioder.

Jag har satt mig in i ärendet på länsstyrelsen angående ansökan om nytt arrende för STF i Jämtlandsfjällen. Jag anser att om neddragningarna enligt ansökan blir permanenta kommer fjällturismen i området att påverkas mycket negativt. Förmodligen blir det början till en successiv avveckling av hela fjällturismen i Jämtland. Det vore en katastrof för fjällturismen i Sverige. Den största skadan skulle ske om man river hela Gåsen. Gåsen är navet i området. Man kan vandra hit från fem andra anläggningar på rimligt avstånd nämligen Storulvån, Sylarna, Helags, Vålåstugan och Stensdalen. Ekonomin för dessa anläggningar kommer förmodligen att försämrast drastiskt. Dessutom undrar jag vad som kommer att hända med underhållet av de aktuella fem lederna.

Det kan hända att slitaget på lederna i området har ökat på senare år. Kanske också att störningarna för renskötseln har ökat. Det behövs säkert bestämmelser som begränsar slitaget och viss reglering av öppettider. Men föreslagna åtgärder kanske inte löser dessa problem utan förvärrar dem. Läger man ner de fem lederna mot Gåsen ökar trycket väsentligt på de övriga lederna. Antalet tältare kommer nog att öka. Tältarna kommer säkert fortsätta att gå mot Gåsen och sprida sig oreglerat i området. Läger man ner Gåsen försämrast dessutom fjällsäkerheten i området, särskilt vintertid.

Innan aktuella neddragningar görs permanenta bör STF skaffa ordentligt underlag för nuvarande slitage och störningar. Man bör därefter mäta, analysera och värdera effekterna av de ändringar som görs nu innan åtgärderna görs permanenta. Andra problem som påverkar slitage och störningar t.ex. cyklister, skoterkörning och stora event/tävlingar bör också studeras och hanteras.

Jag yrkar att Riksstämman beslutar:

- att STF inte ska överlåta eller riva stugvärdsstugan på Gåsen innan en fortsatt verksamhet på Gåsen prövats av länsstyrelsen
- att STF inte ska överlåta eller riva andra byggnader/anläggningar inom hela fjällområdet i Jämtland innan en utvärdering skett av neddragningen enligt det nya arrendet.

Karin Lindstedt, VÄNERSBORG

Motionen biträdes även av:

Ann Gedin, UPPSALA

Barbro Sanden, HÄRNÖSAND

Leif Lundin, HÄRNÖSAND

Elisabet Kallin, FALUN

Magnus Uppsäll, LINKÖPING

Thomas Schadel, GÖTEBORG

Eva Ström, JOHANNESHOV

Stefan Grimfors, TÅBY

Ingrid Sandberg, STOCKHOLM

Henry Djurbäck, KINNA

Svante Lindstedt, VÄNERSBORG

Styrelsens svar på motion 21.13

Styrelsen vill börja med att tacka för en motion i en fråga som engagerat – och engagerar - många av STF:s medlemmar. Reaktionen har varit många - allt från de som tycker att det som händer är riktigt dåligt till de som tycker att det här är förändringar som STF borde gjort för längesedan. Det här kommer att bli ett långt motionssvar, men vi bedömer att det är viktigt att ge bakgrund till frågan.

För mer information om processen bakom STF:s nya markupplåtelse finns en tidsaxel bifogad till riksstämmohandlingarna.

När Länsstyrelsen Jämtlands län år 2021 meddelade att villkoren för STF:s markupplåtelser i Jämtlands- och Härjedalsfjällen måste förhandlas om var de tydliga med anledningen. För att få en fortsatt markupplåtelse måste STF genomföra förändringar som leder till minskad störning av renskötseln i området. Enligt rådande lagstiftning får upplåtelse endast ske så länge det inte innebär en avsevärd olägenhet för renskötseln.

År 2021 hade STF den nyligen stoppade nationalparksprocessen i området i färskt minne. Nationalparksprocessen avslutades 2019 efter att de olika parterna inte kunde komma överens. Bland annat sa representanter från samebyar att man ville se nedstängning av stora delar av STF:s verksamhet. Under samma period meddelade Länsstyrelsen Jämtlands dåvarande chefsjurist att såväl Blåhammaren som Sylarnas fjällstation skulle kunna komma att få stängas ner helt i enlighet med det beslut som då fattats om Mansjöstugan som tillhört Anjans fjällstation. I det fallet hade även regeringen gått in och prövat ärendet och kommit fram till att stängningen av fjällstugan, med hänvisning till störning av renskötseln, var korrekt.

Utifrån detta beslutade STF:s styrelse år 2021 att tillsätta en arbetsgrupp som fick i uppdrag att utarbeta en plan för arbetet med att ansöka om en ny markupplåtelse. Samma år utsåg styrelsen även en förhandlingsgrupp vars uppgift var att föra dialog med Länsstyrelsen och berörda samebyar med målet att hitta en långsiktig lösning. Vi befann oss då i ett läge där enskilda beslut om transporter och aktiviteter alltför ofta blev föremål för utdragna samråd, svåra dialoger och överklaganden. Ett exempel på detta var när bandvagnstrafiken till Sylarna stoppades på mycket kort varsel. Men det handlade även om enskilda skoter- och helikoptertransporter. Denna situation upplevdes som alltmer ohållbar då den försvårade vardagen på fjället och hade en negativ påverkan på såväl verksamhet som medarbetare i området.

Styrelsen har löpande fattat beslut om gruppens förhandlingsmandat och i samband med detta diskuterat en rad olika scenarier och konsekvenserna av dessa. Under hela processen har följande punkter varit centrala för STF:

- Att värna allemansrätten och säkra det rörliga friluftslivets fortsatta tillgång till området.
- Att utgå från STF:s visionära målbild, beslutad av riksstämman.
- Långsiktighet - vi behöver kunna planera vår verksamhet utifrån ett långsiktigt perspektiv.

- Egen rådighet - det är bättre att vi själva arbetar fram ett förslag till nya villkor än att riskera att länsstyrelsen, eller slutligen regeringen, fattar detaljerade beslut som riskerar att bli ekonomiskt ohållbara för STF att genomföra.
- En fungerande vardag på fjället med en bättre relation till samebyarna.

Efter många diskussioner och överväganden stod det klart att den minst dåliga helhetslösningen var att ta bort stugplatsen Gåsen. Genom att ta bort servicen på denna plats kan ett stort område runt det viktiga kalvningsområdet Bunnerfjällen fredas för renarna. När stugplatsen försvinner så tas också målpunkten bort och detta förväntas på sikt minska besöksstrycket i området. Lederna i området och fjällsäkerheten är det dock Länsstyrelsen som ansvarar för och de har meddelat att de under 2024 kommer att ha kvar ett nödrum vid Gåsen för att sedan utvärdera hur man fortsatt ska arbeta med fjällsäkerheten. Under tidiga delen av vintersäsongen finns inga renar i detta område och möjligheten att endast ha verksamhet vid Gåsen vintertid har diskuterats. För att skapa ett så störningsfritt område som möjligt krävs dock en beteendeförändring där fler fjällbesökare väljer andra områden än just Gåsen och den effekten riskerar att utebli om stugan är öppen ibland. Tidpunkten för när vajorna (renhonorna) kommer till området varierar också från år till år och påverkas bland annat av väder och betesförhållanden.

En viktig aspekt för STF har varit att hitta lösningar som i så liten utsträckning som möjligt drabbar föreningens ekonomi negativt. Det är också utifrån det helhetsperspektivet som stängningen av Gåsen ska ses. Att helt stänga någon eller några av fjällstationerna i den så kallade Jämtlandstriangeln, med fler gästnätter än Gåsen, hade lett till mycket större negativa konsekvenser för STF:s ekonomi och sannolikt också för det rörliga friluftslivet.

Både arbetsgruppen och förhandlingsgruppen har haft flera samtal med länsstyrelsen. Under dessa samtal framkom en potentiell stor risk som vi har varit tvungna att väga in. STF må vara en stor aktör och vi har en unik förmån i och med att vi får bedriva boenden ut på fjället. Men antalet personer som vistas på fjället är betydligt fler än de som är gäster hos STF. Precis som motionären påpekar finns det många människor som tältar och det finns också personer som enbart är ute på tur över dagen – till fots, på skidor eller på cykel. Från STF:s sida har vi sett vår verksamhet i området som en bas för det rörliga friluftslivet, en slags bottenplatta. I samtal med länsstyrelsen framkom ett annat möjligt synsätt. Helt enkelt att STF:s verksamhet är den övre delen - toppen - i en bildlig pyramid. En topp som skulle kunna skäras bort till förmån för att skydda möjligheterna för det breda allemansrättsliga friluftslivet. I ett sådant scenario skulle man kanske kunna tänka sig att STF får ha kvar mindre enheter med enkel service ute på fjället, men i betydligt mindre omfattning än idag. Vi vill vara tydliga med att länsstyrelsen inte sagt att de kommer att agera enligt ovan resonemang, men att de precis som vi tittat på olika scenarier för att hantera en komplex situation där hänsyn ska tas till många olika intressen.

Gällande att-satsen att avvakta med att riva eller överlåta byggnader innan en utvärdering har skett är det viktigt att poängtera att det nya arrendeavtalet har en bilaga

som säger att byggnader vid Blåhammaren och Gåsen ska tas bort senast 2026. Om vi inte uppfyller det kommer Länsstyrelsen att vidta åtgärder.

Det har också varit och är viktigt för STF att skapa en långsiktig relation med samebyarna och därför ser vi att det är av yttersta vikt att vi står fast vid den överenskommelse som är gjord. Om vi inte skulle göra det är risken stor att vi får en ny diskussion och förhandling inför att markupplåtelsen ska förlängas med en ny femårsperiod. Ett sådant arbetssätt är inte hållbart för STF. Dels skulle det uppta mycket av organisationens tid, dels blir det alltför riskfyllt att göra investeringar i fastigheterna när tidsperspektivet bara är fem år i taget. Tidigare har vi haft upplåtelser som sträckt sig mellan 15 och 25 år, och som sedan förlängts automatiskt med fem år i taget. Detta är förändrat och numera ger Länsstyrelsen Jämtland endast markupplåtelse för fem år i taget, med möjlighet till förlängning.

I dialogen som förts har STF och samebyarna varit överens om att förändringarna som görs syftar till att ge resultat över tid och att det handlar om att åstadkomma långsiktiga förändringar i området. En del av förändringarna genomförs dessutom inte förrän 2028. Effekterna av den nya markupplåtelsen kommer med andra ord ta tid att uppnå och en eventuell utvärdering ligger långt fram i tiden, oavsett vem som gör den.

Motionären vill att en utvärdering ska göras innan STF genomför några förändringar gällande de byggnader som påverkas av den nya markupplåtelsen. Det är styrelsens mening att ett sådant beslut skulle leda till allvarliga konsekvenser. Dels bryter det mot den överenskommelse som finns med samebyarna, dels skulle det förhindra oss att uppfylla avtalet med Länsstyrelsen. Och det skulle med all sannolikhet leda till en ny markupplåtelseprocess och en ny förhandling om fem år.

En särskild utvärdering av förändringarna, på övergripande nivå eller specifikt för Gåsen, finns inte med i arrendeavtalet. STF har inte rådighet över alla de faktorer som bidrar till störning av ren, men oavsett vad andra gör eller inte gör, så är det styrelsens mening att vi som organisation ska arbeta med det som vi har rådighet över. Vår markupplåtelseansökan godkändes av Länsstyrelsen i december 2023. I januari 2024 kom det in tre överklaganden till regeringen, som efter behandling valde att avvisa alla tre.

När det gäller fjällsäkerheten så är den mycket viktig för STF och vi fortsätter föra en dialog med länsstyrelsen kring såväl ledsystemet som säkerheten kring det. Den senaste informationen vi har i frågan är att länsstyrelsen avser att kalla flera aktörer till ett möte efter sommaren för att fortsätta diskutera just fjällsäkerheten i området kring Gåsen.

Avslutningsvis vill vi tydliggöra att styrelsen inte delar motionärens syn att den nya markupplåtelsen är ett första steg i att avveckla turismen i Jämtland. Vi ser istället att det är i linje med den riktning som STF:s riksstämma slog fast 2022 om att vara drivande i den hållbara omställningen av såväl turism som friluftsliv. Genom den omfattande dialogen och den nya markupplåtelsen har STF lagt grunden för ett gott samarbete med samebyarna i västra Jämtlandsfjällen vilket i sin tur borgar för att STF fortsatt ska kunna bedriva verksamhet i denna del av fjällkedjan under lång tid. Till nytta och glädje för många.

Med anledning av ovan föreslår styrelsen riksstämman att besluta:

- att motionen ska avslås.

21.14 **Beträffande rennäring och turistnäring i fjällen**

Vi förstår att STF:s ledning vill väl, men det behövs ett omtag kring samspelet mellan rennäring och friluftsliv i fjällen.

STF:s ledning har mot många medlemmars intresse beslutat att stänga och dra ned servicen i stugor och fjällstationer i Jämtland. En del av landområdet är avstängt sedan flera år, med motivering att värna rennäringen. Därutöver stänger fjällstugor och stationer i Jämtland tidigt på våren när det fortfarande är ypperliga förhållanden för skidåkning, till exempel kring 20 april i Storulvån. Även detta motiveras av rennäringen.

Vi känner stor empati med samer och avsky för det förtryck de utsatts för historiskt. Samtidigt ser vi inte att det är en anledning att inskränka den naturintresserade allmänhetens tillträde till Jämtlandsfjällen idag.

I Norge har NTF ett tätare nät av fjällstationer och leder än STF. Norge har fler turister i fjällen än Sverige. Är svenska renar mer känsliga?

Alla som vandrat i Jämtland vet att det inte är trångt. För att citera en debattartikel i SvD: *Området mellan Blåhammaren i nordväst, Helags i söder och Gåsenstugorna i öster är mycket stort, närmare 900 kvadratkilometer. Endast samer har tillgång till motorfordon. Turister vandrar eller skidar längs etablerade leder. De berörda stationerna har erbjudit endast cirka 290 platser och det är sällan fullbokat överallt.* (2023-09-23).

Det bör finnas en sund balans mellan rennäringen och allmänhetens intressen. Om svensk fjällturism blir mindre tillgänglig kommer en del av turisterna flyga till Norge eller Alperna istället, med negativ klimatpåverkan.

I STF:s vision för 2030 står det att "Vi tror att ju fler som upptäcker och älskar Sveriges natur- och kulturmiljöer, desto fler är vi som värnar dem." Fjällvandringar som är lättillgängliga med kollektivtrafik och fjällstugor som erbjuder mat och logi främjar att fler ovana, eller rent av nya vandrare, finner kärlek för svensk natur.

Naturligtvis ska fjällstugorna drivas på ett hållbart sätt och ohållbara transporter av mat och sopor sommartid minimeras. Att anpassa matsedeln efter minimerad sophantering och maximera användning av egna reslakan är bara positivt.

Västra Jämtlands fjällvärld är unik, både i naturvärde och goda kommunikationer. STF:s stugor boenden i Jämtlandsfjällen kan kompletteras med satsningar på andra håll i Norrland, men de kan inte ersättas.

För att säkra STF:s roll som en positiv kraft för natur och friluftsliv föreslår vi att stämman beslutar:

- att riva upp beslutet att dra ned på service och antal bäddar i Jämtland.
- att hålla fjällstugor och stationer öppet så länge på våren det är vinterförhållanden.
- att bevara leder, fjällstugor och fjällstationer i minst nuvarande omfattning.
- att vid behov öka STF:s led- och bäddkapacitet i de mest populära områdena.
- att STF:s ledning ska driva ovanstående punkter gentemot staten, i den mån det behövs för att de ska realiseras.

Henning Envall, ÄLTA

Anna Envall, ÄLTA

Patrik Smetana, LUND

Karin Bagge, STOCKHOLM

Leif Andersson, HALLEN

Carin Ehrs, HALLEN

Isa Aspgård, ÅRE

Kjell Hammarling, BRUKSVALLARNA

Joakim von Schéele, STOCKHOLM

Styrelsens svar på motion 21.14

Styrelsen vill börja med att tacka för motionen. För att inte upprepa alltför mycket bakgrundsbeskrivning hänvisar vi förutom till nedanstående även till styrelsens svar på motion nr 21.13 - "Angående fjällverksamheten i Jämtland".

För mer information om processen bakom STF:s nya markupplåtelse finns en tidsaxel bifogad till riksstämmohandlingarna.

STF har under ett antal år arbetat med olika insatser för att minska störningarna för renskötseln i västra Jämtlandsfjällen. Arbetet har pågått successivt och går åtminstone tillbaka till tiden runt 2015. Öppettiderna på vårvintern - den kanske absolut känsligaste perioden under renskötselåret - har förkortats, uthyrning av fjällstugor under kalvningstid stoppats och marknadsföringen av Jämtlandstriangeln har minskats. Men trots detta meddelade Länsstyrelsen Jämtlands län under 2021 att de bedömer att STF:s verksamhet innebär en avsevärd olägenhet för renskötseln och att de därmed inte kan bevilja fortsatt markupplåtelse om inte en rad förändringar sker.

Motionärerna skriver att alla som vandrat i Jämtland vet att det inte är trångt. Vi förstår att det är motionärernas upplevelse, men det är en bild som långt ifrån alla vandrare delar. Vad som är trångt eller inte beror också på ur vilket perspektiv man ser det. Även om västra Jämtlandsfjällen kan upplevas som ett stort område korsas de av en mycket hög koncentration statlig led som sträcker sig över renbetesområdena likt ett spindelnät. I Jämtland finns det ca 200 mil statlig led, nästan lika mycket som i hela Norrbotten som till ytan är nästan dubbelt så stort som Jämtland. Inom renbetesområdet för en enda sameby, Handölsdalens sameby, har STF haft inte mindre än fyra av sina totalt åtta fjällstationer, d v s anläggningar med restaurang och hotellverksamhet. Det är hälften av de fjällstationer som STF driver i egen regi. Just här menar Länsstyrelsen att det finns fog för att prata om den avsevärda olägenhet som lagstiftningen så tydligt säger inte får förekomma på statligt renbetesfjäll. Utifrån detta perspektiv är situationen i västra Jämtlandsfjällen unik för den svenska fjällkedjan och styrelsen anser inte att STF kan blunda för den inverkan vår verksamhet har och har haft på renskötseln i just detta område. Inte om vi ska följa den inriktning som stämman antagit de senaste åren.

Störningen av renar är ibland mer omfattande än vad vi kan uppleva när vi möter djuren. Många gånger reagerar renarna på dig långt innan du ser dem och då kan störningen redan ha ägt rum. En ren som stött på människor på en plats kan börja undvika den platsen för lång tid framöver och har därmed minskad tillgång till bete. Dessutom sker så kallade kumulativa effekter när renarna blir störda från olika håll av olika skäl, till exempel vägar, vindkraftverk, motorfordon och skidåkare. Det är därför viktigt att minska varje risk för störning.

Riktat vi istället blicken längre västerut så ser vi att liknande diskussioner förs på vissa platser även i den norska fjällkedjan. DNT – Den Norske Turistforening - har förändrat sina öppettider i vissa områden och en del stugplatser med tillhörande leder har flyttats alternativt stängts.

I de svenska fjällen är det staten genom Naturvårdsverket och länsstyrelserna som ansvarar för de statliga fjällederna. I det här området är det Länsstyrelsen Jämtland som äger och förvaltar dem samt ansvarar för fjällsäkerheten. Lederna är viktiga för STF och även om vi inte har rådighet över dem kommer vi fortsätta att verka för leder av hög kvalitet som också kan bidra till att minska eventuell påverkan från turismen.

STF riksstämman 2018 och 2022 har tagit beslut som varit vägledande för styrelsen i processen med markupplåtelsen. 2020 antog riksstämman en verksamhetsinriktning som bl a innehåll följande text "För att minska riskerna med slitage och andra störningar på såväl natur som människor ska STF verka för att turismen i högre grad sprids över hela landet". 2022 antog riksstämman en visionär målbild för STF där ett av tre övergripande mål säger att STF ska vara drivande i den hållbara omställningen av såväl turism som friluftsliv. De andra två övergripande målen handlar om att vi ska göra skillnad för fler och att vi ska tillgängliggöra hela Sverige, året om.

STFs verksamhet i västra Jämtlandsfjällen har under de senaste åren lidit av att vi inte haft en tillräckligt bra dialog med samebyarna. När processen rörande en ny markupplåtelse inleddes befann vi oss i ett läge där Anjans fjällstation nyligen blivit av med sitt arrende för en fjällstuga just med hänvisning till rennäringslagen. Enskilda beslut om STFs transporter och aktiviteter blev alltför ofta föremål för utdragna samråd, svåra dialoger och överklaganden. Mycket av STFs verksamhet på fjället i form av transporter, reparationer och aktiviteter behöver antingen tillstånd eller anmälas till myndigheter och berörda aktörer och dessa ärenden har samebyarna rätt att yttra sig över. Ett exempel på detta var när bandvagnstrafiken till Sylarna stoppades på mycket kort varsel år 2021. Men det handlade även om enskilda skoter- och helikoptertransporter. Denna situation har upplevts som alltmer ohållbar då den försvårat vardagen på fjället och haft en negativ påverkan på såväl STFs verksamhet som medarbetare i området.

STFs fjällverksamhet kan inte förändras hastigt från år till år utan måste ha lång framförhållning för att förvalta föreningens resurser och medlemmarnas intressen. Likaså är en mandatperiod i riksdagen för kort för att förlita sig på att den politiska majoriteten för tillfället vill främja STFs intressen när lagstiftningen är så tydlig som den är kring att markupplåtelse inte får orsaka avsevärd olägenhet för renskötseln. Vi måste hitta lösningar för verksamheten inom det utrymme som lagen ger oss och etablera långsiktigt goda relationer med myndigheter och samebyar för att skapa goda förutsättningar att driva vår verksamhet, inte bara för oss som är här nu utan även för kommande generationer.

Genom den nya markupplåtelsen har vi upprättat en dialog med samebyarna i västra Jämtlandsfjällen, en dialog som har goda förutsättningar att fortsätta. Det skapar i sin tur goda förutsättningar för en långsiktighet för STFs verksamhet med det rörliga friluftslivets bästa i fokus. Vi ska vara goda grannar på fjället och värna den plats som alla besökare kommer till för att få njuta av. Det nya arrendeavtalet minskar inte den allemansrättsliga tillgången till området men begränsar serviceutbudet på ett sätt som ska bidra till minskad störning för renskötseln. Föreningen vill och behöver skapa

långsiktigt goda relationer till samebyarna så att verksamheten i området kan utvecklas utan plötsliga stopp eller stora förändringar

STFs styrelse står fast vid att dessa förändringar är nödvändiga för att få till stånd en långsiktigt hållbar utveckling i detta område. Långsiktigt hållbar för STF, för renkötseln, för naturen och för allmänhetens tillgång till ett fantastiskt fjällområde. Det kommer att gå utmärkt att fjällvandra och åka skidor i det här området även i framtiden. Inte på det sätt som många av oss kanske vant oss vid, men på ett sätt där vi som organisation visar större hänsyn och respekt för det område vi vistas i.

Motionärerna föreslår att vi ska utöka verksamheten och servicen i området. Det skulle med all sannolikhet innebära att Länsstyrelsen inte kan godkänna någon markupplåtelse alls för STFs fjällstationer och fjällstugor i området vilket hade varit ett enormt avbräck i tillgänglighöret av området och dessutom en katastrof för föreningens ekonomi och uppdrag. Med den nya markupplåtelse som nu Länsstyrelsen godkänt minskar STF servicenivån, men fortsätter att tillgängliggöra Jämtlandsfjällen för det rörliga friluftslivet.

Riksstämman 2018 fattade beslut om ett ställningstagande angående STFs relation till rennäringen. Beslutet lyder enligt följande: "att svenska staten framöver ska ta långtgående hänsyn till vad som behövs för bevarandet av samernas näringar och kultur och STF kommer att fortsätta sitt arbete med såväl kunskapsspridning som att verka för en bra balans mellan turistnäringen och friluftslivets intressen i relation till rennäringen." Det är styrelsens uppfattning att i och med det beslut som fattats angående STFs verksamhet i Jämtland har vi levt upp till det som riksstämman uttalat.

Med anledning av ovan föreslår styrelsen riksstämman att besluta:

- att motionen ska avslås.

21.15 Fjällstationer med delade rum

Många av föreningens fjällstationer erbjuder boende både i delat rum samt hotellstandard i enskilt rum. Några få av våra fjällstationer erbjuder dock bara egna rum, t.ex. den trevliga fjällstationen i Grövelsjön. Detta är säkert driven av efterfrågan från våra mer välbärgade gäster.

STFs ambition är dock större än att bara driva fjällhotell:

- Vi vill vara en inkluderande förening som är tillgänglig för många olika grupper i samhället. Detta med avstamp i STFs riktlinjer, avsnitt “Friluftsliv för alla”. Att bo i eget rum är dock dyrare än att bo i delat rum så länge man reser ensam eller tillsammans med bara en till person.
- Vi vill främja en hållbar turism och ett hållbart friluftsliv. Detta är formulerat både i STFs stadgar och riktlinjer. Med ett högre antal gäster per natt uppnår vi ett lägre miljö- och klimatavtryck per gäst samt att fler får chans att vara gäst hos oss.
- Utifrån STFs målbild 2030 tror vi på det personliga mötet och värdet av att lära oss både om oss själva samt om och av varandra. Detta behöver inte begränsas till mötet mellan gäst och anställd personal utan kan även inkludera möten mellan gäster.

Därför skulle jag önska mig att alla våra fjällstationer övervägde att erbjuda även ett par delade rum där flera vandrare kan bo tillsammans. På så sätt kan vi göra skillnad för fler.

Jag ber stämman att ställa sig bakom detta önskemål och uppdra styrelsen:

- att verka för att personalen på alla våra egna fjällstationer funderar i vilken utsträckning de skulle kunna erbjuda delade rum och på så sätt hjälpa föreningen att främja ett friluftsliv för alla, att minska vår klimat- och miljöavtryck och att göra skillnad för fler.

Richard Scharff, ÄLVKARLEBY

Styrelsens svar på motion 21.15

Styrelsen tackar för motionen och håller med motionären om att vi ska vara en inkluderande förening och vara tillgängliga för många olika grupper i samhället.

Vi arbetar hela tiden med att se över vad vi erbjuder våra gäster och medlemmar baserat på vad som efterfrågas. Vi följer noga hur gäster och medlemmar bokar och vad de uttrycker i mail och telefonsamtal till vår bokning och direkt till personalen på anläggningarna. När vi upplever att det finns anledning att göra förändringar gör vi det. Ibland slår förändringarna igenom på alla boenden, ibland är det en förändring som rör en enskild anläggning. Vi har till exempel förändrat hur vi hanterar hundrum baserat på vad våra gäster och medlemmar önskar.

Som motionären säger så finns det möjlighet att boka bädd på alla våra egna stationer förutom STF Grövelsjön Fjällstation. Vi har tidigare erbjudit möjligheten att boka bäddar även på Grövelsjön men såg att det bokades i väldigt låg utsträckning. Istället var det de andra rumstyperna som bokades i första hand. Det är med stor sannolikhet ett tecken på att våra gäster och medlemmar inte efterfrågar möjligheten att boka bädd på Grövelsjön och vi har anpassat oss därefter. Det kan också vara värt att notera att på de fjällstationer där bäddbokning är möjlig ser vi att rummen bokas upp först och många gånger står vi med lediga bäddar som inte bokas. Många av våra gäster väljer helt enkelt att bo på en alternativ anläggning hellre än att dela sovsal med andra gäster. Detta gör dock inte att vi avser att göra några förändringar åt andra hållet. Vi avser att ha kvar bäddbokning på majoriteten av våra fjällstationer för att på så sätt tillgängliggöra friluftslivet för fler. Och om det kommer in en obokad gäst och vill ha en bädd för natten så brukar vår personal göra sitt bästa för att lösa det. Under förutsättning att det finns plats såklart.

Med anledning av ovan föreslår styrelsen riksstämman att besluta:

- att motionen ska anses vara besvarad.

21.16 Turismens påverkan på natur och lokalsamhälle

Det är ställt utom all tvekan att turismen påverkar de områden där den förekommer, men denna påverkan kan vara både positiv och negativ. Tyvärr blandas massturismens problem ihop med påverkan från småskalig, hållbar turism som om det vore en och samma sak. Den senaste utvecklingen i fjällen och diskussioner om turistverksamhetens eventuella störning på djur och natur visar tydligt att det behöver bli tydligare vad som är vad i denna fråga. Allemansrätten talar om ”inte störa - inte förstöra” men vad är störning och hur minimerar vi den? Att skapa erkända standarder för att mäta och utvärdera olika turistverksamhetens påverkan i de områden de verkar kan vara en väg.

Internationella studier visar tydligt att en balanserad och hållbar naturturism skyddar, snarare är stör hotade områden och djurarter. Det man som gäst får se och uppleva har man också en mycket högre anledning att vilja bevara. På samma sätt ger turismens inkomster till lokalbefolkningen tydliga incitament att bevara de områden som turisterna besöker och betalar för. Detta gäller i lika hög grad i Sverige.

STF bör ta initiativ till att utveckla en nationell standard för att mäta turismens påverkan lokalt. Både dess positiva och negativa effekter. En sådan standard skulle kunna innefatta att mäta hur stort påverkansområde som uppstår kring leder och anläggningar, hur andra verksamheter kan växa och utvecklas runt en turistanläggning, vilken logistik som behövs för att turistverksamheten ska kunna utvecklas och så vidare. Genom att utveckla en sådan standard, kan vi klara ut vad som är störning och hur allvarlig den är, samtidigt som man tydliggör vilka positiva effekter som nås med samma verksamhet. Med denna kunskap kan vi reda ut behovet av eventuella åtgärder i samverkan med lokalbefolkning och myndigheter.

Exempel på sådana åtgärder skulle kunna vara tillfälliga begränsningar liknade de som görs med fågelskyddsområden för andra djur- och naturområden. Att införas vid särskilt känsliga tider, istället för att generellt minska turismen i området. På samma sätt kan leder justeras hellre än tas bort helt.

I dessa sammanhang bör STF också anta en kommunikationspolicy som bygger på att i alla lämpliga sammanhang tydliggöra hållbar turisms positiva effekter samtidigt som vi visar hur arbetar aktivt för att minimera eventuella störningar, oavsett om det gäller grannarnas synpunkter på parkerade bilar runt ett vandrarhem eller rennäringens behov.

För att bredda kunskapen om turismens påverkan föreslår jag:

- att STF tar initiativ till, att i samarbete med myndigheter och forskningsinstitut, utveckla metoder för att mäta och tydliggöra turismens påverkan utifrån problem såväl som möjligheter.
- att STF i policys, riktlinjer och andra styrande dokument tydligt antar en hållning som visar på hållbar turisms fördelar och möjligheter.

Styrelsens svar på motion 21.16

Detta är viktiga synpunkter och perspektiv. Enligt STF:s målbild antagen av riksstämman ska STF vara drivande i den hållbara omställningen av turism och friluftsliv. Att bidra till arbetet med att skapa en standard och metoder för hur man mäter och tydliggör turismens påverkan kan vara en del av detta arbete, men den uppgiften är betydligt större än vad STF på egen hand kan driva eller genomföra.

Styrelsen bedömer att STF:s roll i den här typen av arbete är att knuffa andra aktörer i rätt riktning, att stötta utvecklingen av fler forskningsutlysningar med denna inriktning, att ta initiativ till samarbeten etc. Och detta är en roll som STF redan tagit. En större roll än så, dvs en där vi mer aktivt deltar i arbetet med att ta fram t ex mätmetoder, skulle sannolikt leda till ett mycket omfattande åtagande där STF vare sig har tjänsteutrymme eller ekonomiska resurser.

STF deltar redan i flera samarbeten med universitet och högskolor som tar fram kunskap och lösningar för att minska turismens påverkan på natur och lokalsamhällen. Ett exempel är Mistra Sport & Outdoors där forskare från Mittuniversitetet och ytterligare sju svenska universitet jobbar för att ta fram modeller som minskar friluftslivets miljöpåverkan på mark och vatten, från resande, konsumtion av utrustning och deltagande i evenemang. Här utarbetas bland annat pedagogiska modeller för miljömässig omställning i organisationer och mångfunktionella landskap. STF följer också utvecklingen internationellt genom EU, EUROPARC, ATTA mfl.

Motionären lyfter fram internationella studier som visar att en balanserad och hållbar naturturism skyddar, snarare än stör, hotade områden och djurarter. Det ligger mycket i detta, samtidigt är det viktigt att se till turismens förutsättningar i olika delar av världen, där Skandinavien med en väl utvecklad infrastruktur, en unik allemansrätt och förekomst av renskötsel som är skyddad i lagen har delvis andra förutsättningar än länder och regioner på annat håll. Motionären hänvisar också till den senaste tidens förändringar i fjällen och diskussioner om turistverksamhetens eventuella störning på djur och natur. Styrelsen vill därför poängtera att de förändringar som STF gjort i Jämtlandsfjällen har syftat till att skapa just en balanserad och hållbar turism.

STF är sedan ett antal år tillbaka en del av den så kallade nationella dialoggruppen för allemansrätten. I detta forum träffas företrädare för friluftsföreningar, markägare, naturvårdsverket, länsstyrelser och andra intressenter för att prata om en rad olika frågeställningar kopplade till allemansrätten. I detta forum diskuteras bland annat olika åtgärder som kan vidtas för att minska störning och slitage och vid behov tillsätts renodlade arbetsgrupper som får ta specifika idéer vidare.

Efter att riksstämman 2022 fattade beslut om en ny visionär målbild har en ny vision för STF arbetats fram. I visionen säger vi uttryckligen att vi skapar möjligheter för fler att uppleva mer av Sverige på ett sätt som lämnar positiva avtryck hos människor, i samhället och i naturen. Visionen ligger till grund för allt vårt kommunikationsarbete och där lyfter vi fram hur en hållbar turism och friluftsliv har positiva effekter. Men för att vara trovärdiga behöver vi även ibland kommunicera när turism och friluftsliv riskerar att ge negativa effekter. Det är ett av de verktyg vi har för att sprida ut besökare

till fler områden och under fler perioder. En viktig del i STFs kommunikation är också att regelbundet, och i olika sammanhang, lyfta olika exempel på vad vi som organisation gör för att minimera störningar utifrån en rad olika perspektiv.

Med anledning av ovan föreslår styrelsen riksstämman att besluta:

- att motionen ska anses vara besvarad.